

การสร้างควมมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง
ติดตามประเมินสภาวะการคุกคามและ
นำแนวทางการควบคุมและกำจัดประชากรปลา
หมอสีคางดำลงสู่การปฏิบัติ

กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด
กรมประมง

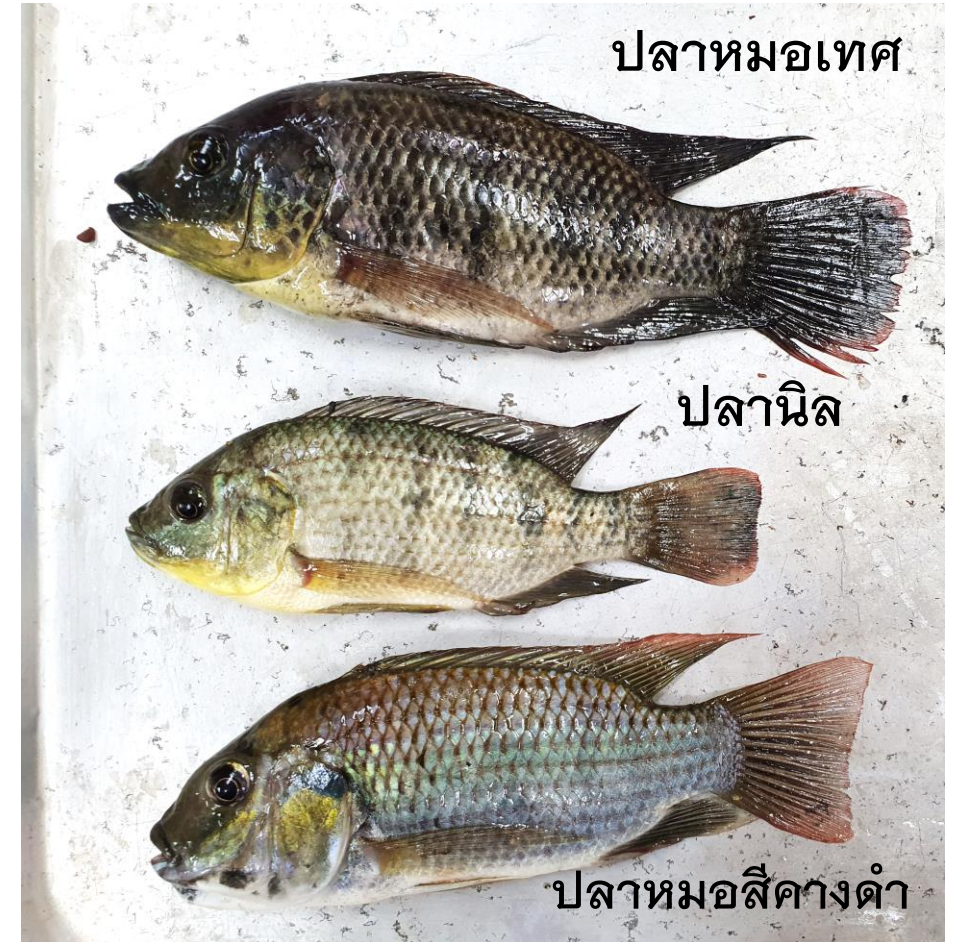


ความเป็นมา

- ปี 2560 ปลาหมอสีคางดำแพร่ระบาดในพื้นที่ชายฝั่งทะเลและบ่อเลี้ยงกุ้ง บริเวณจังหวัดสมุทรสงครามและเพชรบุรี
- ผลกระทบต่อระบบนิเวศ ปลาหมอสีคางดำเป็นสัตว์น้ำหลักของกลุ่มน้ำชายฝั่ง ทำให้สัตว์น้ำชนิดอื่นๆลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการแก่งแย่งที่อยู่อาศัย และแก่งแย่งอาหาร ผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปลาหมอสีคางดำแพร่พันธุ์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดจำนวนลง เกษตรกรสูญเสียรายได้
- ในปี 2561 กรมประมงดำเนินการจัดการอย่างเร่งด่วน โดยการรับซื้อปลาหมอสีคางดำเพื่อนำไปกำจัดให้ได้ปริมาณมากและเร่งหาแนวทางในการควบคุมกำจัด โดยให้ศึกษาวิจัยเพื่อทราบข้อมูล และนำผลการศึกษาที่ได้ลงสู่การปฏิบัติ
- กรมประมงได้รับสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวนทั้งสิ้น 2,573,700 บาท ในแผนงานวิจัย การพัฒนาแนวทางการควบคุมการรุกรานของปลาหมอสีคางดำในเขตพื้นที่ชายฝั่งเพื่อสร้างความสมดุลของระบบนิเวศแหล่งน้ำและความยั่งยืนของฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลแบบกึ่งพัฒนา ระหว่างปี 2563-2565 แล้วนำผลงานวิจัยนี้สร้างการรับรู้ให้กับชุมชน

ลักษณะทางอนุกรมวิธานทั่วไป

- มีจุดสีดำขนาดใหญ่ บริเวณคาง, หลังกระพุ้งแก้ม, ด้านหลังของฐานครีบหลัง ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ปรากฏจุดสีดำดังกล่าว ขนาดเล็กไม่พบจุดสีดำ
- สีลำตัวมีการแปรผัน อาจเป็นสีเงิน, น้ำเงินอ่อนหรือสีเหลือง สีดำ ขึ้นกับสีน้ำ



ชีววิทยาปลาหมอสีคางดำ

ปลาหมอสีคางดำ *Sarotherodon melanotheron* Rüppell 1852

- ถิ่นกำเนิด: ทวีปแอฟริกา มอริทาเนียถึงแคเมอรูน
- ขนาดที่ใหญ่ที่สุด : 28 ซม. (fishbase, 2020) ในประเทศไทย 32 cm.
- แหล่งอาศัย: ปากแม่น้ำ บริเวณป่าชายเลน ริมชายฝั่ง สามารถทนความเค็มในช่วงกว้าง ได้ถึง 45 ppt วางไข่ในน้ำจืดและน้ำกร่อย
- ขนาดสืบพันธุ์ : ในประเทศไทยพบขนาดเล็กที่สุดที่มีไข่ คือ 6 ซม. สืบพันธุ์วางไข่เมื่ออายุ 3 เดือน และทุกๆ 22 วัน จะวางไข่ เพศผู้และเพศเมียอมไข่เลี้ยงลูก
- สามารถวางไข่ได้ในน้ำจืดและน้ำกร่อย ส่วนใหญ่จะวางไข่ในน้ำกร่อย เป็นปลาที่ชอบอยู่เป็นฝูง
- การกินอาหาร: กินทั้งพืชและสัตว์เป็นอาหาร
- การรุกราน: พบรายงานรุกรานในหลายประเทศ เช่น อเมริกา ยุโรป ประเทศไทยพบการรุกรานในหลายพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้



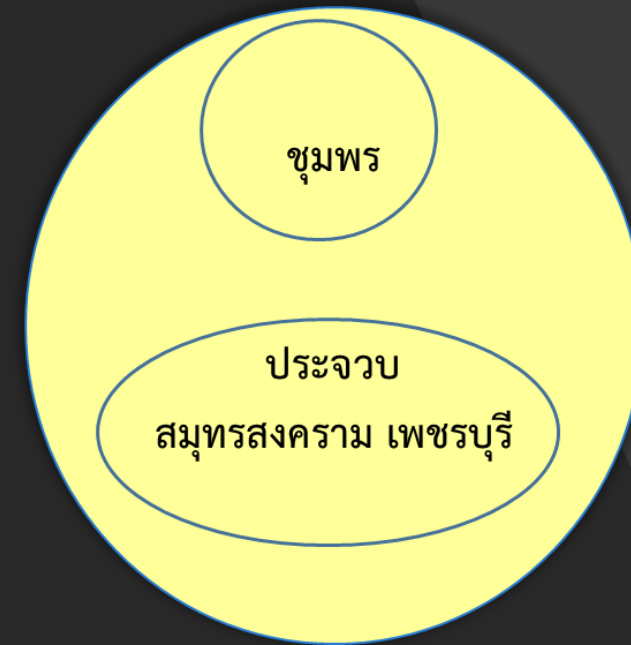
การแพร่กระจายในประเทศไทย

- พื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก พบแพร่กระจายบริเวณจังหวัดระยอง แหล่งน้ำในอำเภอกเลางทั้งหมด อำเภอเมืองพบบริเวณชายฝั่งทะเล ตำบลบ้านเพ ส่วนจังหวัดจันทบุรี พบที่คลองพังราด อำเภอนายายอาม และลำสุดพบที่อ่าวคู้กระเบน อำเภอท่าใหม่
- พื้นที่ชายฝั่งภาคกลาง พบแพร่กระจายบริเวณจังหวัดสมุทรสงคราม เพชรบุรี และลำสุดจังหวัดสมุทรสาคร
- พื้นที่ชายฝั่งภาคใต้ พบแพร่กระจายบริเวณอำเภอกุยบุรีและอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอสวี อำเภอละแม และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร และอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี



การวิเคราะห์การแพร่กระจายจากการศึกษาด้านพันธุกรรม

- ประชากรปลาหมอสีคางดำที่แพร่กระจายในประเทศไทยมีค่าความหลากหลายทางพันธุกรรมต่ำ การแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำในประเทศไทย น่าจะเกิดจากความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวของปลาชนิดนี้
- การแพร่กระจายของปลาหมอสีคางดำที่แพร่ไปยังบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง มาจากการเชื่อมต่อของแหล่งน้ำ เช่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร และเพชรบุรี ส่วนการแพร่ไปจังหวัดระยองไปจังหวัดจันทบุรี ซึ่งไม่มีแหล่งน้ำเชื่อมต่อกัน เช่น อ่าวคุ้งกระเบน และชายฝั่งบ้านเพ น่าจะมาจากการปรับตัวอยู่อาศัยในน้ำทะเลของปลาหมอสีคางดำ
- การแพร่กระจายของปลาหมอสีคางดำที่แพร่ระบาดไปยังจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างออกไปเช่น ระยอง ประจวบคีรีขันธ์และ ชุมพร น่าจะเกิดจากการกระทำของมนุษย์ มากกว่าการแพร่กระจายเองตามธรรมชาติ

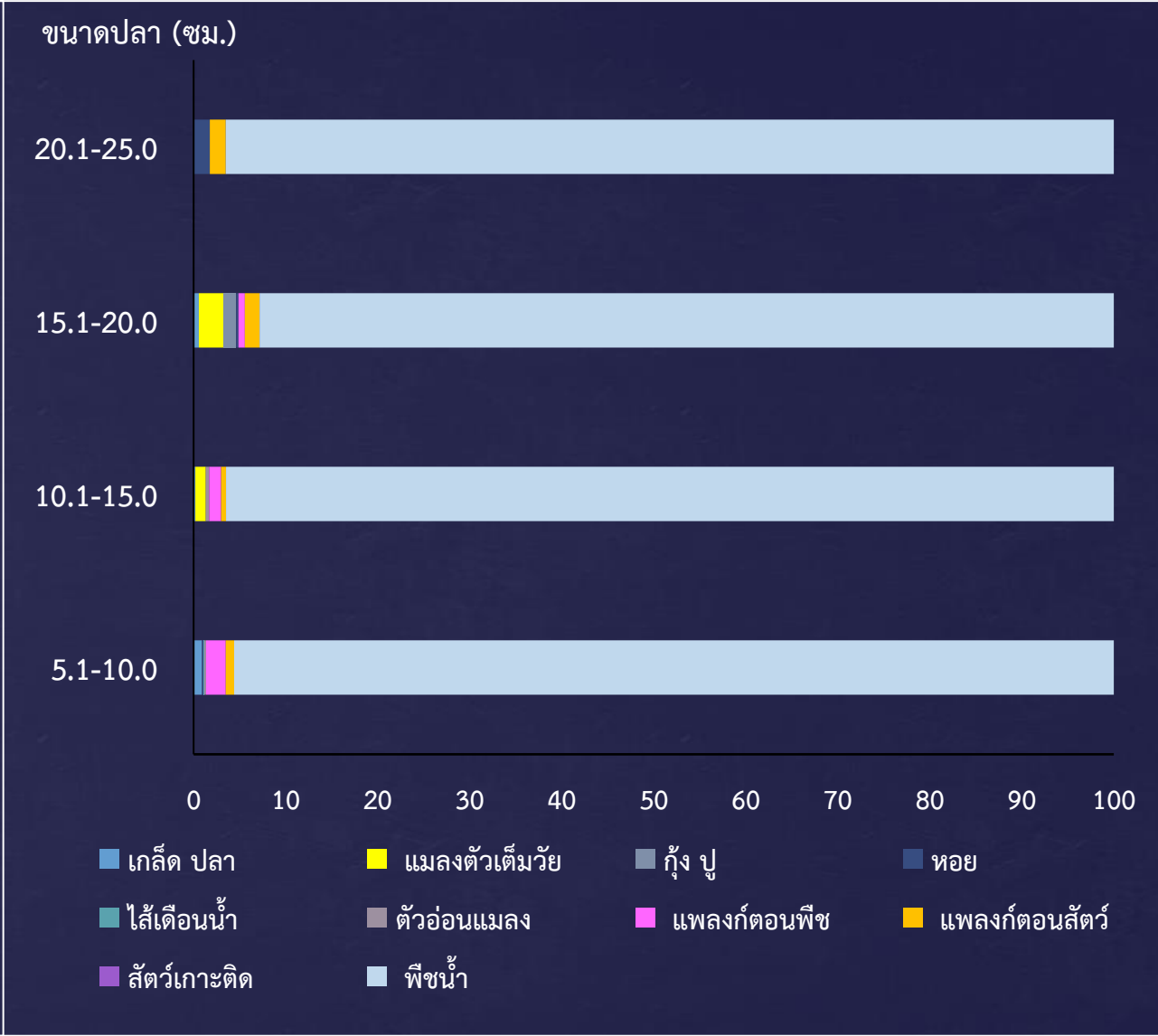
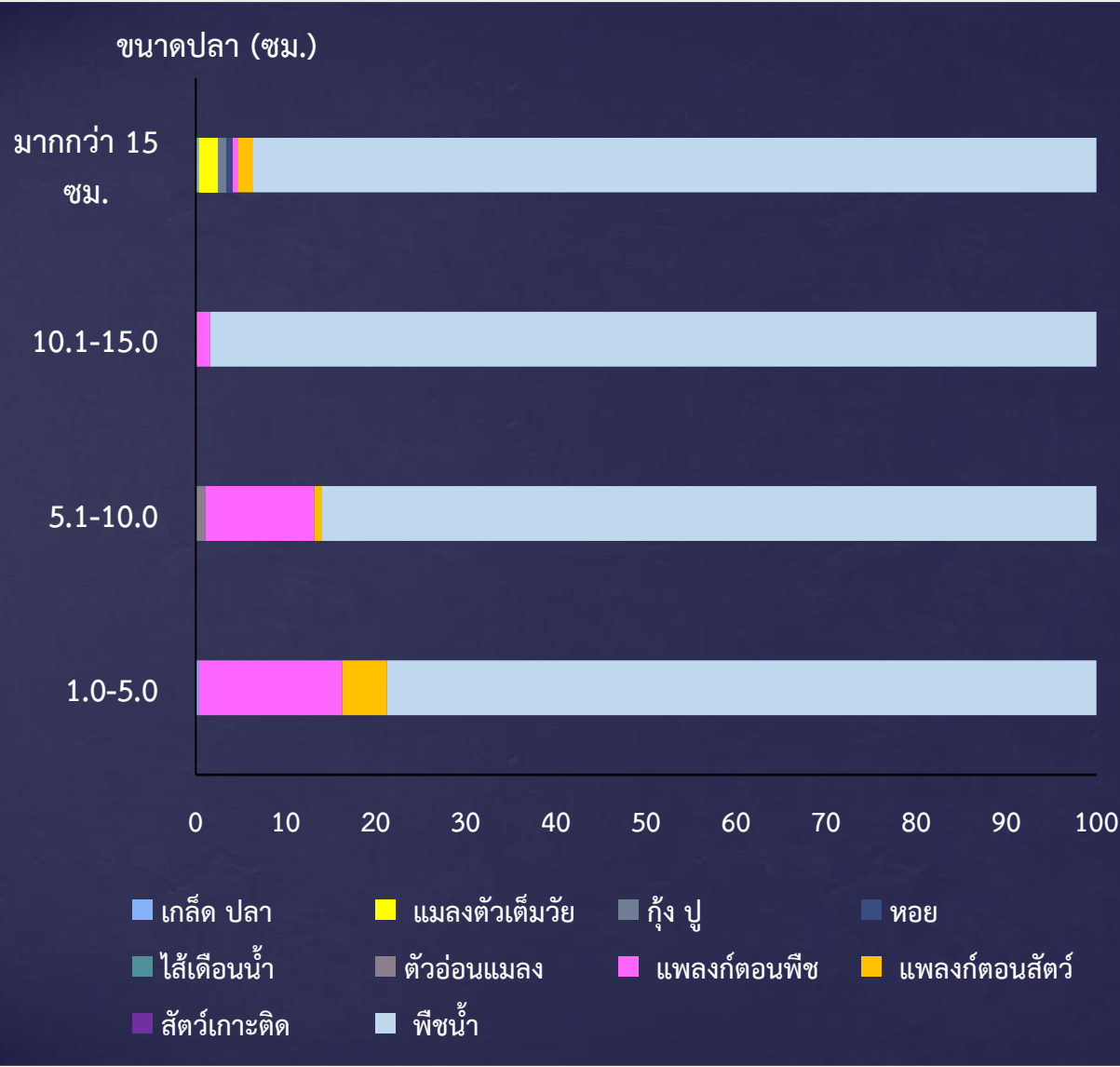


ระยอง

ชีววิทยาการกินอาหาร

- ปลาหมอสีคางดำส่วนใหญ่กินพืชน้ำเป็นอาหารหลักโดยพบองค์ประกอบอาหารเป็นพืช ร้อยละ 93.66 รองลงมาได้แก่แพลงก์ตอนพืชและแพลงก์ตอนสัตว์ ซึ่งผลที่ได้คล้ายคลึงกันทั้งในตัวอย่างที่เก็บจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ อีกทั้งมีสัดส่วนความยาวลำไส้ต่อความยาวตัว อยู่ระหว่าง 3-9





ชีววิทยาการสืบพันธุ์

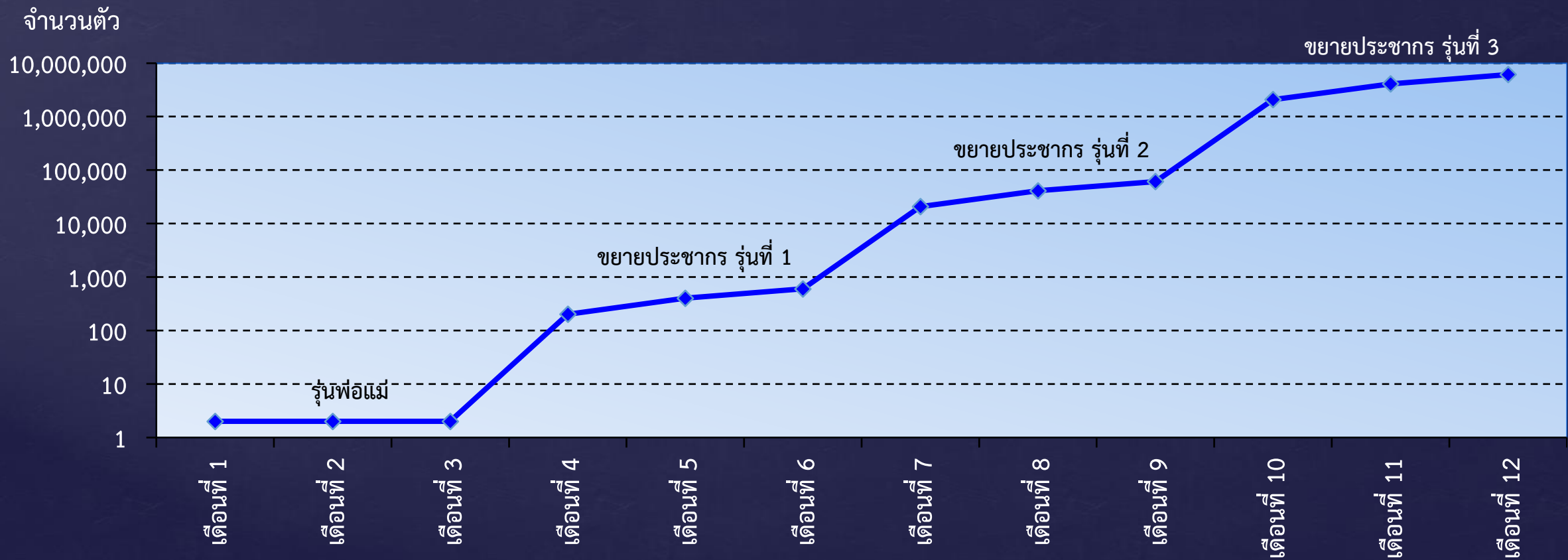
- ผสมพันธุ์วางไข่ได้ไม่น้อยกว่า ปีละ 10 ครั้ง ในพ่อแม่พันธุ์ 1 คู่ ในที่กักขังและอาหารสมบูรณ์
- สามารถวางไข่ได้ในน้ำกร่อย และน้ำจืด
- จำนวนไข่ต่อแม่ปลาขนาดเฉลี่ย 175-891 ฟอง ขึ้นกับขนาดตัวและอายุของแม่ปลา
- อัตรารอดของลูกปลา ภายหลัง 21 วัน 55-93% ขึ้นกับความสมบูรณ์ของแม่ปลา





การขยายตัวของประชากรปลาหมอสีคางดำ

รุ่นที่	เดือนที่ 1	เดือนที่ 2	เดือนที่ 3	เดือนที่ 4	เดือนที่ 5	เดือนที่ 6	เดือนที่ 7	เดือนที่ 8	เดือนที่ 9	เดือนที่ 10	เดือนที่ 11	เดือนที่ 12
รุ่นพ่อแม่พันธุ์	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
รุ่นที่ 1				200	400	600	800	1,000	1,200	1,400	1,600	1,800
รุ่นที่ 2							20,000	40,000	60,000	80,000	100,000	120,000
รุ่นที่ 3										2,000,000	4,000,000	6,000,000
สะสมรายเดือน	2	2	2	202	402	602	20,802	41,002	61,202	2,081,402	4,101,602	6,121,802



การควบคุมและ กำจัดในแหล่งน้ำ ธรรมชาติ ด้วย การใช้เครื่องมือ

- การใช้เครื่องมือแหจับปลาหมอสีคางดำในลุ่มน้ำประแสร์ และลุ่มน้ำแม่กลอง พบว่ามีประสิทธิภาพดีในการจับปลาหมอสีคางดำ โดยควรใช้ช่วงน้ำลง เพราะมีผลจับที่สูงกว่า และไม่ควรเหวี่ยงซ้ำในจุดเดิม ควรห่างจากจุดเดิม 10-20 เมตร
- เครื่องมือข่ายกางกั้นลำน้ำ ขนาดช่องตา 3 และ 4 ซม. สามารถจับปลาหมอสีคางดำได้ผลดีที่สุด และควรวางข่ายเป็นเวลา 12 ชม. หากอยู่ในน้ำนิ่ง ส่วนในแหล่งน้ำไหลที่มีอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง ให้วางข่ายประมาณ 4 ชม. ก่อนน้ำลง
- การกำจัดหรือลดจำนวนปลาหมอสีคางดำที่แพร่ระบาดในแหล่งน้ำ ควรเลือกใช้เครื่องมือแห หรือข่ายที่สามารถจับปลาหมอสีคางดำที่มีขนาด 6 ซม.ได้ซึ่งเป็นการลดจำนวนประชากรก่อนที่จะขยายพันธุ์



แห 3 cm.

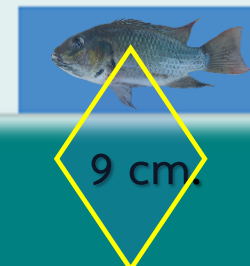
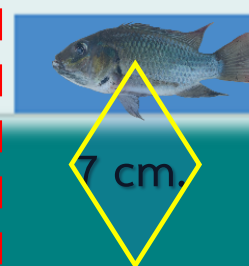
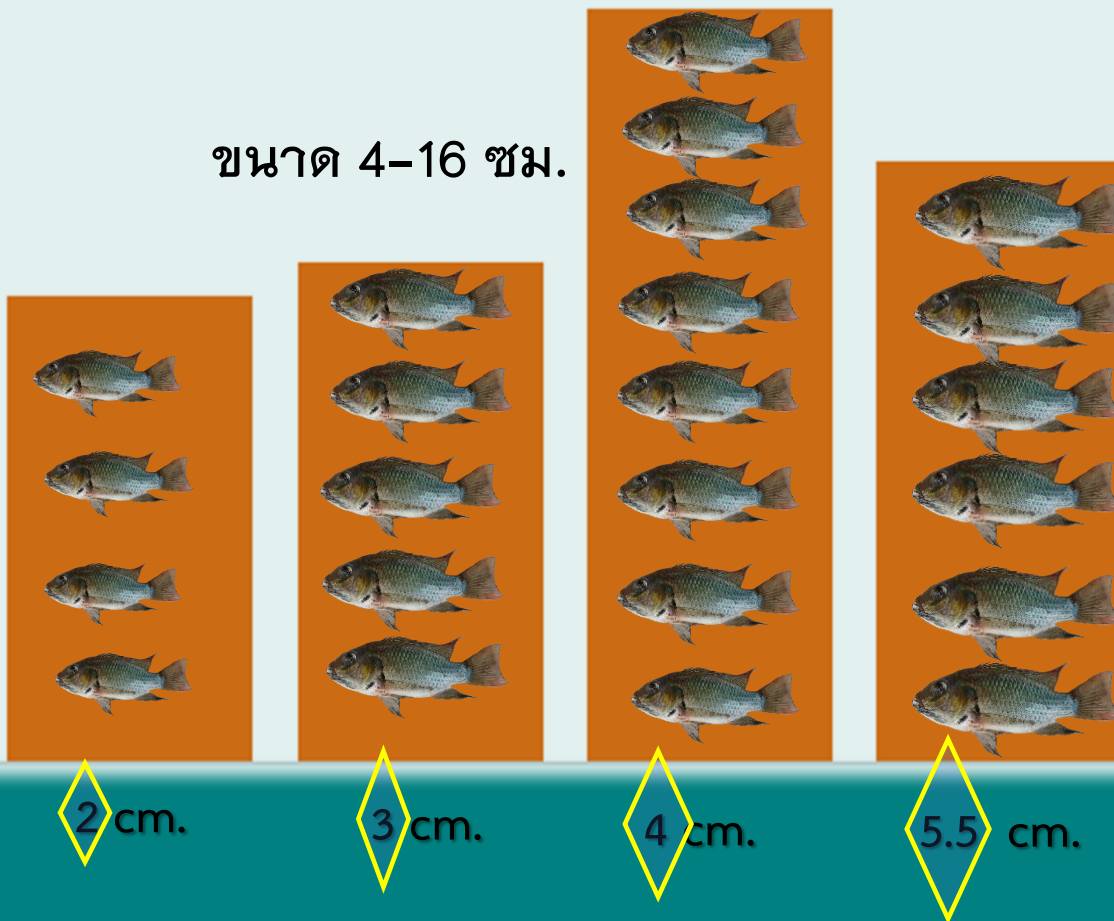


ข่าย

ใช้ข่ายตาไหนดี ?

ขนาด 5-19 ซม.

ขนาด 4-16 ซม.



การควบคุมและกำจัดในบ่อเลี้ยงเกษตรกร

- เครื่องมือลอบมีประสิทธิภาพในการกำจัดปลาหมอสีคางดำได้ต่ำ สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มกุ่มปู ซึ่งจับสัตว์น้ำเหล่านี้ได้ถึงร้อยละ 79.4 ขณะที่จับปลาได้เพียงร้อยละ 20.4
- เครื่องมือข่ายหลายช่องตา เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับปลาหมอสีคางดำสูงและมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำอื่นน้อยที่สุด โดยข่ายช่องตาขนาด 4, 5.5, 7, และ 9 ซม. และ สามารถจับปลาหมอสีคางดำได้มีประสิทธิภาพถึงร้อยละ 97.15
- ควรใช้ข่ายตั้งแต่ช่องตา 2-4 ซม.ขึ้นไปเพื่อจับปลาหมอสีคางดำในบ่อเลี้ยง เนื่องจากสามารถจับปลาที่มีขนาด 6 ซม.ได้ ลดการแพร่พันธุ์ของปลาหมอสีคางดำในบ่อเลี้ยง
- ควรเริ่มลงข่ายตั้งแต่ปล่อยสัตว์น้ำลงเลี้ยง เนื่องจากเป็นการกำจัดหมอสีคางดำที่หลุดรอดเข้าสู่บ่อจากการกรองน้ำและไม่มีผลกระทบต่อสัตว์น้ำที่ปล่อยลงเลี้ยง
- ความถี่ในการวางข่าย วางข่าย ทุกๆ 15 วัน จะทำให้มีประสิทธิภาพการจับที่ดีกว่า เพราะหากวางข่ายติดต่อกัน ปลาจะรู้และว่ายหนีแนวข่าย
- ลักษณะการวางข่าย **วางในแนวนานบ่อ โดยเฉพาะบริเวณขาวัง ห่างจากขาวัง ประมาณ 5-10 เมตร จะจับปลาหมอสีคางดำได้มาก**



การควบคุมและกำจัดด้วยผู้ล่า

- ปลาผู้ล่าทั้งปลากะพงและปลาอีกรัง สามารถกินปลาหมอสีคางดำขนาดไม่เกิน 3 ซม. ได้เท่านั้น เพราะปลาหมอสีคางดำที่มีขนาดใหญ่จะมีก้านครีบหลังที่แข็ง ทำให้ปลาผู้ล่าไม่สามารถจับกินได้
- การเลี้ยงปลาผู้ล่า ไม่ว่าจะเป็นปลากะพง หรือปลาอีกรังร่วมกับกุ้งทะเลในบ่อเลี้ยง ปลาผู้ล่าจะเลือกกินกุ้งทะเลก่อนเสมอ ไม่ว่าขนาดของกุ้งจะใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าปลาผู้ล่า
- ปลาหมอสีคางดำ จะเลือกกินพืชน้ำก่อนตามลักษณะของทางเดินอาหาร แต่หากไม่มีอาหารอื่นๆ ให้เลือก จะกินกุ้งทะเลเป็นอาหาร โดยการเข้ากินจะเข้าแทะกินระยางค์กุ้งในลักษณะรวมฝูงกิน ไม่จับกินเป็นตัว
- การปล่อยปลาผู้ล่าลงเลี้ยงร่วมกับกุ้งทะเล เพื่อกำจัดปลาหมอสีคางดำ ควรมีที่หลบซ่อนให้กับกุ้งเพื่อป้องกันตัวในช่วงลอกคราบ และปล่อยปลาผู้ล่าที่มีขนาดใหญ่ เพื่อสามารถกินปลาหมอสีคางดำขนาดเล็กได้ ต้องปล่อยในอัตราที่เหมาะสม คือมีสัดส่วนที่น้อยกว่ากุ้งทะเลมากกว่า 3-6 เท่า หากปล่อยมากเกินไปจะทำให้ผลผลิตของกุ้งลดลงหรือสูญหายไป
- การปล่อยปลาผู้ล่าลงไปกำจัดปลาหมอสีคางดำในแหล่งน้ำ จึงควรพิจารณาถึงปริมาณปลาที่ปล่อย ผลกระทบที่จะเกิดกับกุ้งทะเล และสัตว์น้ำขนาดเล็กอื่นๆ ในแหล่งน้ำ เนื่องจากในธรรมชาติก็มีปลาผู้ล่าอยู่ในแหล่งน้ำอยู่แล้ว

แนวทางการควบคุมและกำจัดปลาหมอสีคางดำ

- การใช้เครื่องมือข่ายและแห มีประสิทธิภาพดีที่สุด ใช้แรงงานคนน้อย แต่ต้องมีการลงเครื่องมืออย่างต่อเนื่อง และต้องใช้ช่องตาที่สามารถจับปลาหมอสีคางดำขนาดเล็กก่อนวัยเจริญพันธุ์ทั้งในบ่อเลี้ยงและในแหล่งน้ำธรรมชาติ หากไม่มีการจับขึ้นปลาจะแพร่พันธุ์เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการแพร่ระบาดมา 5 ปี ไม่พบการลดจำนวนลงของประชากรจากเลือดชิดหรือกลายพันธุ์ที่ก่อให้เกิดการลดลงของประชากร
- การร่วมมือของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการลงเครื่องมือกำจัด จะสามารถควบคุมและลดประชากรได้มากที่สุดโดยต้องจับปลาหมอสีคางดำออกอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปริมาณการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำในแหล่งน้ำ เช่น การตั้งกลุ่มหรือทีม เพื่อกำจัด
- การปล่อยปลาผู้ล่า สามารถกำจัดปลาหมอสีคางดำขนาดเล็กได้เท่านั้น และหากปล่อยปลาผู้ล่าในปริมาณมากอาจส่งผลต่อการลดจำนวนลงของสัตว์น้ำพื้นเมืองอื่นๆ

การนำปลาหมอสี คางดำขึ้นไปใช้ ประโยชน์

นำไปหมักแล้วนำมาเป็นอาหารสัตว์น้ำ

นำปลาสดไปเลี้ยงสัตว์น้ำ

นำไปหมักแล้วนำไปเป็นปุ๋ยชีวภาพ

ปลาหมอสีคางดำหมัก

- ใช้วัตถุดิบ ได้แก่ ปลาหมอสีคางดำสับ กรดฟอร์มิก และสารกันหืน ผสมรวมกัน และคอยกวนเรื่อยๆ หมักไว้ 45 วัน ก็สามารถนำมาใช้ได้
- ใช้ปลาหมอสีคางดำเป็นแหล่งโปรตีน ในการทำอาหารสัตว์น้ำร่วมกับวัสดุอื่นๆ เช่น รำ กากถั่วเหลือง
- ลดต้นทุนการผลิตในการซื้ออาหารสัตว์น้ำ
- สามารถเก็บได้นานหลายปี
- มีคุณค่าทางอาหารที่ดี มีจุลินทรีย์ที่ช่วยย่อยสลายทำให้สัตว์น้ำดูดซึมอาหารได้ง่าย
- ปลาหมอสีคางดำเป็นปลาที่มีไขมันในเนื้อมาก ทำให้เกิดกลิ่นหืนได้ง่าย

“หมอมัก”



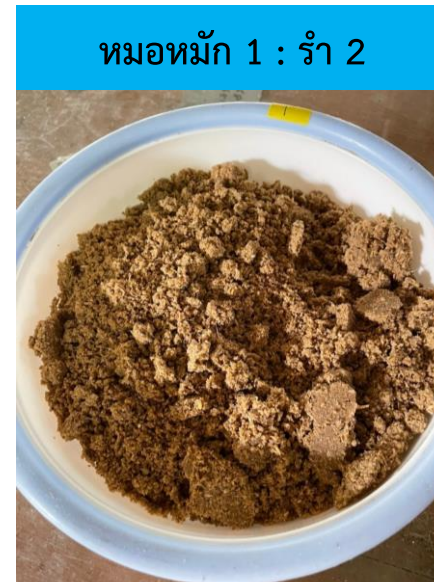
น้ำ 75.74%
โปรตีน 12.58%
ไขมัน 7.62%

การหมักปลาด้วยกรดอินทรีย์

1. ปลาหมอสีคางดำ 50 กก.
2. กรดฟอร์มิก 1.75 ลิตร
3. สารกันหืน 25 กรัม

ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์”หมอมัก”สำหรับเป็นอาหารสัตว์อย่างง่าย โดยการผสมกับรำละเอียด

อัตราส่วน หมอมัก : รำ ได้แก่ 1:2, 1:3, 1:4



การนำปลาหมอสีคางดำสดไปเลี้ยงปูทะเล

- การนำปลาหมอสีคางดำไปใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยใช้ปลาหมอสีคางดำสดนำมาสับ
- ปูที่เลี้ยงมีอัตราการเจริญเติบโตดี ไม่ต่างจากการเลี้ยงด้วยปลาชนิดอื่น
- ลดต้นทุนการเลี้ยงเนื่องจากปลาหมอสีคางดำมีราคาถูกกว่าปลาชนิดอื่นมาก และเนื้อแข็งคงรูปได้นาน ทำให้ปูสามารถจับกินได้ง่าย
- ข้อควรระวังในการใช้ปลาหมอสีคางดำสดในการเลี้ยงสัตว์น้ำ คือ ปลาหมอสีคางดำเป็นปลาที่อมไข่เลี้ยงลูก ดังนั้นไข่ในปากปลาหมอสีคางดำ อาจทำให้เกิดการหลุดรอดของปลาลงสู่บ่อ



การนำปลาหมอสีคางดำไปใช้ทำปุ๋ยชีวภาพ

วัตถุดิบของการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

1. ปลา 12 กิโลกรัม
2. กากน้ำตาล 8 กิโลกรัม
 1. น้ำ EM 2 ลิตร
 2. ถังขนาด 30 ลิตรแบบมีฝาปิด
3. กระชอนหรือผ้าขาวบาง (ใช้เพื่อจะตักหรือกรองเศษปลาออกตอนหมักครบระยะเวลา

ที่มา:เว็บไซต์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์อ่างทอง

วิธีการนำไปใช้ประโยชน์

1. ปุ๋ยน้ำ 2 ซีซี : น้ำเปล่า 1 ลิตรฉีดพ่นพืชผัก เดือนละ 2-3 ครั้ง
2. ปุ๋ยน้ำ 2 ช้อนโต๊ะ : น้ำเปล่า 1 ลิตร รดโคนต้นพืชผัก เดือนละ 2-3 ครั้ง
3. นำไปรดโคนต้นกล้วย มะนาว พริก มะเขือ มะกรูด
4. ไม่ควรใช้กับการเพาะต้นกล้า เพราะตัวปุ๋ยมีความเข้มข้นสูง
5. เหมาะกับพืชผักในระยะเร่งการเจริญเติบโต



การหมักควรเหลือพื้นที่ประมาณ 30% ของถังไว้ เพราะเมื่อหมักจะเกิดแก๊สและดันเศษปลาขึ้นมา

ซูเปอร์ พด.6



สารเร่งซูเปอร์ พด.6

เป็นเชื้อจุลินทรีย์ที่เพิ่มประสิทธิภาพการหมักเศษอาหารในสภาพที่มีอากาศหรือมีอากาศน้อย และย่อยสลายสารอินทรีย์ เพื่อผลิตสารบำบัดน้ำเสีย ขจัดกลิ่นเหม็นตามท่อระบายน้ำ ทำความสะอาดคอกสัตว์ และจุลินทรีย์กำจัดลูกน้ำยุงรำคาญ ประกอบด้วยจุลินทรีย์ 5 สายพันธุ์ ได้แก่

- ยีสต์ผลิตแอลกอฮอล์ : *Saccharomyces* sp.
- แบคทีเรียผลิตกรดแลคติก : *Lactobacillus* sp.
- แบคทีเรียย่อยสลายโปรตีน : *Bacillus* sp.
- แบคทีเรียย่อยสลายไขมัน : *Bacillus* sp.
- แบคทีเรียกำจัดลูกน้ำยุงรำคาญ : *Bacillus sphaericus*



ยีสต์ผลิตแอลกอฮอล์ แบคทีเรียผลิตกรดแลคติก แบคทีเรียย่อยสลายโปรตีน แบคทีเรียย่อยสลายไขมัน แบคทีเรียกำจัดลูกน้ำยุงรำคาญ

บำบัดน้ำเสีย และกำจัดกลิ่นในคอกเลี้ยงสัตว์

1. เศษปลา 40 กก.
2. กากน้ำตาล หรือ น้ำตาลทราย 10-20 กก
(เพิ่มกากน้ำตาลหากวัวสดมีไขมันมาก)
3. น้ำประมาณ 10 ลิตร
4. พด. 6 1 ช่อ

วิธีการ

1. ผสมน้ำกับกากน้ำตาลในถังหมักคนให้เข้ากัน
2. ละลายสารพด. 6 ในส่วนผสมข้อ 1 คนประมาณ 5-10 นาที
3. เทเศษปลาลงในถังหมัก คนให้เข้ากัน
4. ปิดฝาไม่ต้องสนิท คนทุกๆ 2-3 วัน
5. ใช้ระยะเวลาหมัก 20-30 วัน กรองน้ำไปใช้ได้

วิธีนำไปใช้

1. การบำบัดน้ำเสีย ใช้สารผสม 1 ลิตร/น้ำเสีย 10 ลบ.ม. เทในน้ำเสีย ทุกๆ 3-7 วัน จนกว่าน้ำจะใส กลิ่นลดลง
2. ใช้ทำความสะอาดคอกเลี้ยงสัตว์ อัตรา 1:10 ทุกๆ 3 วัน



การควบคุมการเข้ามา ของสัตว์น้ำต่างถิ่น ของกรมประมง



ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อควบคุมการนำเข้า
นำผ่าน ส่งออก และเพาะเลี้ยง ตามมาตรา 65
แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม



การนำเข้าพิจารณาจากข้อมูลการแพร่พันธุ์
สืบพันธุ์ และการกินอาหาร ส่วนการเพาะเลี้ยง
พิจารณาจากสถานที่เพาะเลี้ยง การป้องกันการหลุด
รอดและการแพร่ระบาดของโรค



กำกับดูแลการควบคุมการเพาะ
เลี้ยงให้เป็นไปตามเงื่อนไข

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่ห้ามนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงรายชื่อสัตว์น้ำบางชนิดที่ห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือเพาะเลี้ยง เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายมิให้เกิดแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่ห้ามนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่ห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือเพาะเลี้ยง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๒ ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์น้ำที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประมงมอบหมาย

ข้อ ๓ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่ห้ามเพาะเลี้ยงในราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๖๔

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายมิให้เกิดแก่สัตว์น้ำ และระบบนิเวศ จึงสมควรกำหนดสัตว์น้ำบางชนิดที่ห้ามเพาะเลี้ยง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้บุคคลใดเพาะเลี้ยงซึ่งสัตว์น้ำที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมประมงมอบหมาย

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์
น้ำที่ห้ามเพาะเลี้ยงใน
ราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔

สัตว์น้ำ จำนวน ๑๓ กลุ่ม จำพวกปลาได้แก่ ปลาหมอสีคางดำ
ปลาหมอขม ปลาหมอปัตเตอร์ ปลาในสกุล Cichla และปลาลูกผสม
ปลาเทราต์สายรุ้ง ปลาเทราต์สีน้ำตาล ปลากระพงปากกว้าง ปลาโกไล
แอทไทเกอร์ฟิช ปลาเก๋ายก และปลาที่มีการตัดแต่งพันธุกรรม

จำพวกสัตว์น้ำอื่น ได้แก่ ปูชนจีน หอยมุกน้ำจืดจีน และหมึกสายวงน้ำ
เงิน



ปลาหมอสีคางดำ



ปลาหมอขม



ปลาหมอปัต
เตอร์



ปลากระพงนกยูง สกุล
Cichla



ปลาเทราต์
สายรุ้ง



ปลาเทราต์สีน้ำตาล



ปลากระพงปากกว้าง



ปลาโกไลแอทไทเกอร์
ฟิช



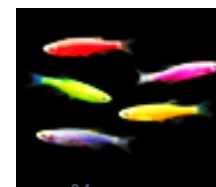
ปลาเก๋ายก



ปูชนจีน



หอยมุกน้ำจืดจีน



ปลาดัดแปลงพันธุกรรม



หมึกสายวงน้ำเงิน

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปลาหมอสีคางดำ

- ห้ามนำเข้า นำผ่าน และส่งออก
- ห้ามเพาะเลี้ยง

มาตรา 65 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายมิให้เกิดแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดห้ามการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำบางชนิดได้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

บทลงโทษ

มาตรา 144 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 64 หรือมาตรา 65 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง นำสัตว์น้ำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ